

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ Τ ΕΞΕ Κ.Λ.Π. κατά της ΕΛΛΑΔΟΣ
(Προσφυγή υπ' αριθ. 21824/02)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

10 Φεβρουαρίου 2005

*Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική
υπό τις οριζόμενες στο άρθρο 44 § 2 της Συμβάσεως προϋποθέσεις.
Ενδέχεται να τύχει βελτιώσεων ως προς τη μορφή.*

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

Στρασβούργο, 10-02-2005

[υπογραφή :] / S. NIELSEN /

Γραμματέας του Τμήματος

Στην υπόθεση Τ ΕΞΕ κ.λ.π. κατά της Ελλάδος

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Πρώτο Τμήμα),
συνεδριάζον σε τμήμα, στη σύνθεση του οποίου μετέχουν οι δικαστές :

Λ. ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ, Πρόεδρος,

Κ.Λ. ΡΟΖΑΚΗΣ,

F. TULKENS,

P. LORENZEN,

N. VAJIC,

D. SPIELMANN,

S.E. JEBENS,

και ο S. NIELSEN, *Γραμματέας του Τμήματος*.

Αφού διασκέφτηκε σε συμβούλιο στις 20 Ιανουαρίου 2005.

Εκδίδει την ακόλουθη απόφαση, η οποία υιοθετήθηκε κατά την ως άνω ημερομηνία:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση εισήχθη δυνάμει της (υπ' αριθ. 21824/02) προσφυγής, την οποία κατέθεσαν κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας 69 Έλληνες υπήκοοι, τα ονόματα των οποίων αναγράφονται στο συνημμένο κατάλογο («οι προσφεύγοντες»), οι οποίοι προσέφυγαν ενώπιον του Δικαστηρίου στις 23 Απριλίου 2002 δυνάμει του άρθρου 34 της Συμβάσεως για την Προάσπιση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους εξουσιοδοτημένους εκπροσώπους του πληρεξουσίου της, Μ. Απέσσο, Σύμβουλο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και Μ. Παπίδα, Δικαστική Αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Στις 2 Σεπτεμβρίου 2003, το Δικαστήριο απεφάσισε να γνωστοποιήσει στην Κυβέρνηση την αιτίαση περί της διάρκειας της διαδικασίας. Δυνάμει του άρθρου 29 § 3 της Συμβάσεως, το Δικαστήριο απεφάσισε να αποφανθεί επί του παραδεκτού και της ουσίας.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

4. Οι προσφεύγοντες είναι συνταξιούχοι αξιωματικοί του στρατού.

5. Στις 23 Δεκεμβρίου 1993, οι προσφεύγοντες κατέθεσαν από κοινού ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών αίτηση, με την οποία ζητούσαν να τους καταβληθεί συμπληρωματική σύνταξη.

6. Στις 29 Φεβρουαρίου 1996, το δικαστήριο απέρριψε την αίτησή τους ως απαράδεκτη επειδή οι προϋποθέσεις, οι οποίες προβλέπονταν από

το νόμο για την έγερση κοινής αγωγής, δεν πληρούνταν στην προκειμένη περίπτωση (απόφαση 3075/1996).

7. Στις 29 Αυγούστου 1996, οι προσφεύγοντες άσκησαν έφεση. Η συζήτηση, η οποία ορίσθηκε αρχικώς για τις 26 Ιουλίου 2000, ανεβλήθη τρεις φορές τη αιτήσει των προσφευγόντων. Η υπόθεση συζητήθηκε στις 4 Απριλίου 2001.

8. Στις 29 Ιουνίου 2001, το Διοικητικό Εφετείο Αθηνών απέρριψε την έφεση ως απαράδεκτη επειδή οι προσφεύγοντες είχαν παραλείψει να πληρώσουν το εκ του νόμου προβλεπόμενο για την άσκηση του ενδίκου μέσου παράβολο (απόφαση 3277/2001). Η απόφαση αυτή κοινοποιήθηκε στους προσφεύγοντες στις 6 Νοεμβρίου 2001. Δυνάμει της νέας νομοθεσίας (Νόμος 2944/2001), αίτηση αναιρέσεως αποκλείεται επειδή το οικονομικό αντικείμενο της διαφοράς είναι κατώτερο των 5.870 ευρώ.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΟ

I. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΟΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 § 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

9. Ο προσφεύγοντες ισχυρίζονται ότι λόγω της διάρκειας της διαδικασίας παραβιάσθηκε η αρχή της «εύλογης προθεσμίας», όπως προβλέπεται από το άρθρο 6 § 1 της Συμβάσεως, το οποίο ορίζει ότι :

«Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα η υπόθεσή του να δικάσθει δίκαια (...) εντός ευλόγου προθεσμίας από (...) δικαστήριο, το οποίο (...) θα αποφασίσει (...) επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως (...)»

A. Επί του παραδεκτού

1. Όσον αφορά την εφαρμογή του άρθρου 6

10. Η Κυβέρνηση ισχυρίζεται, κυρίως, ότι το άρθρο 6 § 1 της Συμβάσεως δεν έχει εφαρμογή στην παρούσα υπόθεση. Περαιτέρω, επισημαίνει ότι η συμπληρωματική σύνταξη την οποία ζητούν οι προσφεύγοντες, είχε υπολογισθεί επί του βασικού μισθού των εν ενεργεία στρατιωτικών και ήταν επομένως στενά συνδεδεμένη με αυτόν.

11. Οι προσφεύγοντες αντικρούουν τον ισχυρισμό αυτό και δηλώνουν ότι είναι συνταξιούχοι οι οποίοι ζητούν αύξηση της συντάξεώς τους.

12. Το Δικαστήριο υπομιμνήσκει ότι, σε πρόσφατη απόφαση, έκρινε ότι οι διαφορές οι οποίες αφορούν συνταξιοδοτικά θέματα, εμπίπτουν όλες στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 6 § 1 (βλ. *Pellegrin κατά της Γαλλίας* [GC], n° 28541/95, § 67, CEDH 1999-VIII). Δεν διακρίνει κάποιο λόγο ο οποίος θα του επέτρεπε να παρεκκλίνει της νομολογίας αυτής στην παρούσα υπόθεση. Αρμόζει, επομένως, να απορριφθεί η σχετική ένσταση.

2. Όσον αφορά την εξάντληση των εσωτερικών ενδίκων μέσων

13. Η Κυβέρνηση αναφέρει ότι οι προσφεύγοντες δεν εξήντησαν τα εσωτερικά ένδικα μέσα διότι τόσο η αρχική αγωγή τους όσο και η έφεσή τους απερρίφθησαν ως απαράδεκτες για τυπικούς λόγους.

14. Οι προσφεύγοντες αντικρούουν τον ισχυρισμό αυτό και αναφέρουν, μεταξύ άλλων, ότι το διοικητικό εφετείο εσφαλμένως απέρριψε την έφεσή τους ως απαράδεκτη επειδή είχαν παραλείψει να πληρώσουν το προβλεπόμενο για την άσκησή της από το νόμο παράβολο. Εκτιμούν ότι βάσει της οικείας νομοθεσίας, δεν ήταν υποχρεωμένοι να πληρώσουν έκαστος εξ αυτών παράβολο, αφού προσέφυγαν από κοινού στο διοικητικό εφετείο.

15. Το Δικαστήριο υπομιμνήσκει ότι ο κανόνας της εξάντλησεως των εσωτερικών ενδίκων μέσων, ο οποίος διατυπώνεται στο άρθρο 35 § 1 της Συμβάσεως, βασίζεται στην προϋπόθεση ότι η εσωτερική έννομη τάξη

προσφέρει πραγματική προσφυγή όσον αφορά την καταγγελλόμενη παραβίαση (βλ., μεταξύ πολλών άλλων, *Erdoğdu κατά της Τουρκίας*, n° 25723/94, § 33, CEDH 2000-VI). Όμως, το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει ότι η ελληνική έννομη τάξη δεν πρόσφερε στους ενδιαφερομένους πραγματική προσφυγή η οποία θα τους επέτρεπε να παραπνεθούν για τη διάρκεια μιας διαδικασίας (*Κόντη-Αρβανίτη κατά της Ελλάδος*, n° 53401/99, §§ 29-30, από 10 Απριλίου 2003).

16. Επομένως, αν και πράγματι δεν υφίσταται εξάντληση όταν προσφυγή έχει απορριφθεί ως απαράδεκτη για τυπικούς λόγους (βλ., μεταξύ πολλών άλλων, *Ben Salah, Adraoui και Dhaima κατά της Ισπανίας* (déc.), n° 45023/98, CEDH 2000-IV), το Δικαστήριο δεν θεωρεί ότι καλείται να αποφανθεί επί του ερωτήματος εάν οι προσφεύγοντες πράγματι εξήντησαν τα εσωτερικά ένδικα μέσα, αφού, ούτως ή άλλως, η μη εκπλήρωση των προϋποθέσεων τις οποίες προβλέπει ο νόμος για την από κοινού έγερση αγωγής και η παράλειψη πληρωμής του παραβόλου το οποίο προβλέπεται από το νόμο για την άσκηση της εφέσεώς τους, ουδόλως επηρέασαν τη διάρκεια της διαδικασίας. Άλλως ειπείν, λαμβανομένου υπ' όψη του γεγονότος ότι τα ένδικα μέσα δεν είχαν ασκηθεί στο πλαίσιο της αιτιάσεως περί της διάρκειας της διαδικασίας, η μη εκπλήρωση από τους προσφεύγοντες των εν λόγω διατυπώσεων, δεν θα ήταν δυνατό να καταλογισθεί σε αυτούς στο πλαίσιο της παρούσης υποθέσεως. Πρέπει, επομένως, να απορριφθεί η σχετική ένσταση.

17. Το Δικαστήριο διαπιστώνει, περαιτέρω, ότι η αιτίαση περί της διάρκειας της διαδικασίας δεν είναι προδήλως αβάσιμη κατά την έννοια του άρθρου 35 § 3 της Συμβάσεως. Το Δικαστήριο επισημαίνει εξ άλλου ότι η αιτίαση αυτή δεν προσκρούει σε κάποιον άλλο λόγο απαραδέκτου. Πρέπει, επομένως, να γίνει δεκτή.

B. Επί της ουσίας

1. *Περίοδος η οποία πρέπει να ληφθεί υπ' όψη*

18. Το Δικαστήριο επισημαίνει ότι η διαδικασία άρχισε στις 23 Δεκεμβρίου 1993, ημερομηνία κατά την οποία της υποθέσεως επελήφθη το Διοικητικό Πρωτοδικείο Αθηνών, και έληξε στις 29 Ιουνίου 2001, με την απόφαση 3277/2001 του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών. Διήρκεσε επομένως επτά έτη, έξι μήνες και έξι ημέρες για δύο βαθμούς δικαιοδοσίας.

2. *Εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας της διαδικασίας*

19. Η Κυβέρνηση προβαίνει σε λεπτομερή και ημερολογιακή ανάλυση της διαδικασίας προκειμένου να αποδείξει ότι κάθε στάδιο αυτής διεξήχθη ταχέως. Αναφέρεται, περαιτέρω, στην απεργία των δικηγόρων του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών, η οποία διήρκεσε, κατά διαστήματα, από 23 Ιανουαρίου 1989 έως 30 Ιουνίου 1994, γεγονός το οποίο διαφεύγει του ελέγχου των δικαστηρίων. Υποστηρίζει, επίσης, ότι από τη συνολική διάρκεια της διαδικασίας, θα έπρεπε επίσης να αφαιρεθούν οι περίοδοι διακοπών των δικαστών (από 1^{ης} Ιουλίου έως 15 Σεπτεμβρίου εκάστου έτους). Η Κυβέρνηση προσθέτει ότι η συμπεριφορά των προσφευγόντων, οι οποίοι ζήτησαν τρεις φορές την αναβολή της συζητήσεως ενώπιον του διοικητικού εφετείου, συνέβαλε τα μέγιστα στην παράταση της διάρκειας της διαδικασίας αυτής. Καταλήγει δε ότι η συμπεριφορά των δικαστηρίων τα οποία επελήφθησαν της υποθέσεως, δεν επιδέχεται κριτική.

20. Οι προσφεύγοντες αναφέρουν ότι η υπόθεσή τους δεν ήταν πολύπλοκη και ότι δεν συνέβαλαν στην παράταση της διαδικασίας.

21. Το Δικαστήριο υπομιμνήσκει ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας μιας διαδικασίας εκτιμάται αναλόγως των περιστάσεων της υποθέσεως και λαμβανομένων υπ' όψη των κριτηρίων, τα οποία έχουν διαμορφωθεί από τη νομολογία του Δικαστηρίου και ειδικότερα της πολυπλοκότητας της υποθέσεως, της συμπεριφοράς του προσφεύγοντος και της ευθύνης και συμπεριφοράς των αρμοδίων αρχών, ως και των συνεπειών

της διαφοράς για τους ενδιαφερομένους (βλ., μεταξύ πολλών άλλων, *Frydlender κατά της Γαλλίας* [GC], n^ο 30979/96, § 43, CEDH 2000-VII).

22. Το Δικαστήριο έχει κατ' επανάληψη εκδικάσει υποθέσεις παρόμοιες με την παρούσα υπόθεση και έχει διαπιστώσει την παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Συμβάσεως (βλ. προρρηθείσα υπόθεση *Frydlender*).

23. Αφού μελέτησε όλα τα στοιχεία τα οποία του υπεβλήθησαν, το Δικαστήριο φρονεί ότι η Κυβέρνηση δεν εξέθεσε κάποιο περιστατικό ή επιχείρημα το οποίο θα του επέτρεπε να καταλήξει σε διαφορετικό συμπέρασμα στην προκειμένη περίπτωση. Ειδικότερα, ναι μεν οι προσφεύγοντες ζήτησαν τρεις φορές την αναβολή της συζητήσεως ενώπιον του διοικητικού εφετείου, όμως το Δικαστήριο εκτιμά ότι οι αναβολές αυτές δεν καθυστέρησαν σημαντικά τη διαδικασία ενώπιον του δικαστηρίου αυτού. Επίσης, το Δικαστήριο φρονεί ότι δεν πρέπει να δεχθεί ότι η συμπεριφορά των διαδίκων δύναται να απαλλάσσει τα επιληφθέντα διοικητικά δικαστήρια από την υποχρέωση να μεριμνούν ώστε η δίκη να διεξάγεται εντός ευλόγου προθεσμίας. Πράγματι, εν αντιθέσει προς τη διαδικασία αστικής φύσεως, στο πλαίσιο της οποίας την πρωτοβουλία έχουν οι διάδικοι, το Δικαστήριο εκτιμά ότι η απρόσκοπτη διεξαγωγή μιας διαδικασίας διοικητικής φύσεως ενώπιον των ελληνικών δικαστηρίων, είναι κατ' αρχήν ευθύνη των επιληφθέντων δικαστηρίων τα οποία δεν δεσμεύονται από τη συμπεριφορά των ενδιαφερομένων προκειμένου περί της περαιτέρω διεξαγωγής της δίκης. Λαμβάνοντας υπ' όψη τη σχετική νομολογία του, το Δικαστήριο εκτιμά ότι στην παρούσα υπόθεση η διάρκεια της επίμαχης διαδικασίας είναι υπερβολική και δεν ανταποκρίνεται στην περί «ευλόγου προθεσμίας» επιταγή.

Επομένως, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Συμβάσεως.

II. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΟΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 § 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

24. Οι προσφεύγοντες παραπονούνται, υπό το πρίσμα του άρθρου 6 § 1 της Συμβάσεως, ότι δεν έτυχαν δικαίας δίκης. Ειδικότερα, παραπονούνται ότι, κατά την επίλυση της διαφοράς, τα συμφέροντά τους δεν έτυχαν σεβασμού, αλλά έτυχαν σεβασμού τα συμφέροντα του αντιδίκου τους, του Δημοσίου.

Επί του παραδεκτού

25. Και αν ακόμα οι προσφεύγοντες είχαν εγκύρωσ εξαντλήσει τα προσφερόμενα σε αυτούς από το εσωτερικό δίκαιο ένδικα μέσα (βλ. παρ. 16 ανωτέρω), το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι κατά το άρθρο 19 της Συμβάσεως, καθήκον έχει να διασφαλίζει την τήρηση των υποχρεώσεων οι οποίες απορρέουν για τα Υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη από τη Σύμβαση. Ειδικότερα, είναι αναρμόδιο να αποφαινεται επί των ουσιαστικών ή νομικών σφαλμάτων στα οποία δήθεν έχει περιπέσει εθνικό δικαστήριο, εκτός εάν και εφόσον θα ήταν δυνατό να θίξουν τα δικαιώματα και τις ελευθερίες που προστατεύει η Σύμβαση (βλ., ειδικότερα, *García Ruiz κατά της Ισπανίας* [GC], n° 30544/96, § 28, CEDH 1999-I). Επίσης, αρμόδια να ερμηνεύουν και να εφαρμόζουν το εσωτερικό δίκαιο είναι κατά κύριο λόγο οι εθνικές αρχές, και ειδικότερα τα δικαστήρια (βλ., μεταξύ πολλών άλλων, *Streletz, Kessler και Krenz κατά της Γερμανίας* [GC], n° 34044/96, 35532/97 και 44801/98, § 49, CEDH 2001-II).

26. Όμως, το Δικαστήριο δεν διακρίνει κάποια αυθαιρεσία κατά τη διεξαγωγή της δίκης, κατά την οποία τηρήθηκε η αρχή της αντιμωλίας και οι προσφεύγοντες είχαν τη δυνατότητα να διατυπώσουν όλα τα επιχειρήματα προκειμένου να υποστηρίξουν την υπόθεσή τους. Άρα, το Δικαστήριο εκτιμά ότι, λαμβανόμενη υπ' όψη στο σύνολό της, η επίμαχη διαδικασία είχε χαρακτήρα δίκαιο, κατά την έννοια του άρθρου 6 § 1 της Συμβάσεως.

Επομένως, η προσφυγή είναι προδήλως αβάσιμη κατά το μέρος αυτό και πρέπει να απορριφθεί κατ' εφαρμογή του άρθρου 35 §§ 3 και 4 της Συμβάσεως.

III. ΕΠΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΟΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 1 ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 1

27. Οι προσφεύγοντες παραπονούνται επίσης ότι η απόρριψη του αιτήματός τους από τα επιληφθέντα δικαστήρια συνιστά παραβίαση του δικαιώματος στο σεβασμό της περιουσίας τους, όπως εγγυάται το άρθρο 1 του Πρωτοκόλλου υπ' αριθ. 1.

Επί του παραδεκτού

28. Το Δικαστήριο εκτιμά ότι η δήθεν απαίτηση των προσφευγόντων δεν δύναται να θεωρηθεί «αγαθό» κατά την έννοια του άρθρου 1 του Πρωτοκόλλου υπ' αριθ. 1, αφού ουδέποτε βεβαιώθηκε και εκκαθαρίστηκε με δικαστική απόφαση εχούσης ισχύ δεδικασμένου. Αυτή είναι ωστόσο η προϋπόθεση βάσει της οποίας μια απαίτηση θεωρείται βεβαία και απαιτητή και, ως εκ τούτου, προστατεύεται από το άρθρο 1 του Πρωτοκόλλου υπ' αριθ. 1 (βλ., ειδικότερα, *Ελληνικά Διυλιστήρια Stran και Στρατής Ανδρεάδης κατά της Ελλάδος*, απόφαση από 9 Δεκεμβρίου 1994, série A, n° 301-B).

29. Ειδικότερα, το Δικαστήριο εκτιμά ότι, καθ' ον χρόνο η υπόθεσή τους εκκρεμούσε ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, εκ της αγωγής τους δεν γεννιόταν, υπέρ των προσφευγόντων, κάποιο δικαίωμα απαιτήσεως, αλλά μόνον το ενδεχόμενο αποκτήσεως παρόμοιας απαιτήσεως. Ως εκ τούτου, δεν ήταν δυνατό οι αποφάσεις με τις οποίες απερρίφθη το αίτημα των προσφευγόντων, να έχουν ως αποτέλεσμα τη σε βάρος τους αποστέρηση αγαθού, του οποίου ήταν κύριοι.

Επομένως, η προσφυγή είναι προδήλως αβάσιμη κατά το μέρος αυτό και πρέπει να απορριφθεί κατ' εφαρμογή του άρθρου 35 §§ 3 και 4 της Συμβάσεως.

IV. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

30. Το άρθρο 41 της Συμβάσεως ορίζει ότι:

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Συμβάσεως ή των Πρωτοκόλλων αυτής, και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους δεν επιτρέπει ειμή την ατελή επανόρθωση των συνεπειών της παραβιάσεως αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εν ανάγκη, στο αδικηθέν μέρος δικαία ικανοποίηση.»

A. Ζημία

31. Οι προσφεύγοντες ζητούν 8.751 ευρώ έκαστος για την υλική ζημία, την οποία, όπως ισχυρίζονται, υπέστησαν. Ζητούν, επίσης, 300 ευρώ έκαστος για ηθική βλάβη.

32. Η Κυβέρνηση φρονεί ότι πρέπει το Δικαστήριο να απορρίψει το σχετικό προς την υλική ζημία αίτημα. Περαιτέρω, θεωρεί ότι και μόνον η διαπίστωση παραβιάσεως θα συνιστούσε επαρκή δικαία ικανοποίηση.

33. Το Δικαστήριο υπομινύσκει ότι η διαπίστωση παραβιάσεως της Συμβάσεως, στην οποία καταλήγει, είναι αποκλειστικώς αποτέλεσμα παραβιάσεως του δικαιώματος των ενδιαφερομένων να εκδικασθεί η υπόθεσή τους εντός «ευλόγου προθεσμίας». Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν διακρίνει κάποιον αιτιώδη σύνδεσμο ανάμεσα στη διαπιστωθείσα παραβίαση και σε οποιαδήποτε υλική ζημία την οποία θα είχαν υποστεί οι προσφεύγοντες. Πρέπει, επομένως, να απορριφθούν οι αξιώσεις τους κατά το μέρος αυτό (*Arpietto κατά της Γαλλίας*, n° 56927/00, § 21, από 25 Φεβρουαρίου 2003).

34. Όσον αφορά την ηθική βλάβη, το Δικαστήριο δεν θα μπορούσε βεβαίως να καταφύγει σε υποθέσεις όσον αφορά τα συμπεράσματα στα οποία το Διοικητικό Εφετείο Αθηνών θα είχε καταλήξει εάν οι προσφεύγοντες δεν είχαν παραλείψει να πληρώσουν το παράβολο το οποίο προβλέπεται από το νόμο για την άσκηση της προσφυγής τους (βλ. παρ. 8 ανωτέρω). Εν

τούτοις, εκτιμά ότι η παράλειψη αυτή εκ μέρους των προσφευγόντων κατά το στάδιο της εφέσεως, αφήρεσε από τη διαφορά κάθε συνέπεια την οποία θα μπορούσε να έχει γι' αυτούς. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Δικαστήριο κρίνει ότι η ηθική βλάβη επανορθώνεται επαρκώς με τη διαπίστωση παραβίασεως της Συμβάσεως, στην οποία καταλήγει.

B. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

35. Οι προσφεύγοντες ζητούν επίσης 400 ευρώ έκαστος για τα έξοδα και τη δικαστική δαπάνη που πραγματοποίησαν ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων και του Δικαστηρίου. Δεν προσκομίζουν παραστατικά ή αποδείξεις παροχής υπηρεσιών.

36. Η Κυβέρνηση αναφέρει ότι οι σχετικές αξιώσεις των προσφευγόντων είναι αόριστες και αδικαιολόγητες.

37. Κατά την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η επιδίκαση εξόδων και δικαστικής δαπάνης, κατά το άρθρο 41, προϋποθέτει ότι αποδεικνύονται πραγματικά, αναγκαία και, επίσης, εύλογα (*Ιατρίδης κατά της Ελλάδος* (δικαία ικανοποίηση) [GC], n° 31107/96, § 54, CEDH 2000-XI).

38. Όσον αφορά τα έξοδα και τη δικαστική δαπάνη που πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα, το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει ότι είναι δυνατόν η μεγάλη διάρκεια μιας διαδικασίας να έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση των εξόδων και της δικαστικής δαπάνης του προσφεύγοντος ενώπιον των εσωτερικών δικαστηρίων και ότι αρμόζει, επομένως, να λαμβάνονται υπ' όψη (βλ., μεταξύ άλλων, *Caruano κατά της Ιταλίας*, απόφαση από 25 Ιουνίου 1987, série A n° 119-A, σελ. 15, § 37). Εντούτοις, στην προκειμένη περίπτωση, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι οι προσφεύγοντες δεν προσκομίζουν παραστατικά όσον αφορά τα έξοδα τα οποία πραγματοποιήθηκαν ενώπιον των δικαστηρίων τα οποία επελήφθησαν της υποθέσεως. Πρέπει, επομένως, να απορριφθούν οι αξιώσεις τους κατά το μέρος αυτό. Όσον αφορά τα έξοδα τα οποία πραγματοποιήθηκαν για τις

ανάγκες της εκπροσωπήσεως των προσφευγόντων ενώπιόν του, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι οι αξιώσεις των προσφευγόντων, οι οποίοι δεν εκπροσωπήθηκαν από δικηγόρο, δεν εκτίθενται αναλυτικώς ούτε συνοδεύονται από τα αναγκαία δικαιολογητικά. Πρέπει, επομένως, να απορριφθεί το αίτημά τους και κατά το μέρος αυτό.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΩΣ,

1. *Κάνει δεκτή* την προσφυγή όσον αφορά την αιτίαση περί της υπερβολικής διάρκειας της διαδικασίας, και την απορρίπτει κατά τα λοιπά.
2. *Κρίνει* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Συμβάσεως.
3. Κρίνει ότι και μόνον η διαπίστωση παραβιάσεως θα συνιστά επαρκή δικαία ικανοποίηση για την ηθική βλάβη την οποία υπέστησαν οι προσφεύγοντες.
4. *Απορρίπτει* το αίτημα περί δικαίας ικανοποιήσεως κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στη Γαλλική γλώσσα, εν συνεχεία κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 10 Φεβρουαρίου 2005 κατ' εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του Κανονισμού.

[υπογραφή]

/ Søren NIELSEN /

Γραμματέας

[υπογραφή]

/ Λουκής ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ /

Πρόεδρος

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΡΟΣΦΕΥΓΟΝΤΩΝ

1. È ÆÈÈ È
- 2.
- 3.

- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.
- 11.
- 12.
- 13.
- 14.
- 15.
- 16.
- 17.
- 18.
- 19.
- 20.
- 21.
- 22.
- 23.
- 24.
- 25.
- 26.
- 27.
- 28.
- 29.
- 30.
- 31.
- 32.

- 33.
- 34.
- 35.
- 36.
- 37.
- 38.
- 39.
- 40.
- 41.
- 42.
- 43.
- 44.
- 45.
- 46.
- 47.
- 48.
- 49.
- 50.
- 51.
- 52.
- 53.
- 54.
- 55.
- 56.
- 57.
- 58.
- 59.
- 60.
- 61.

62.

63.

64.

65.

66.

67.

68.

69.

Ακριβής μετάφραση από το συνημμένο υπηρεσιακό έγγραφο στη Γαλλική γλώσσα.

Η ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΡΙΑ

ΜΑΡΙΑ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ